

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 15 listopada 2016 r.

**w sprawie ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych
oraz niektórych innych ustaw**

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 4 listopada 2016 r. ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw, wprowadza do jej tekstu następujące poprawki:

- 1) w art. 3:
 - a) w poleceniu nowelizacyjnym wyrazy „w art. 28” zastępuje się wyrazami „wprowadza się następujące zmiany”;
 - b) dotychczasowe pkt 1–4 oznacza się jako lit. a–d i umieszcza się w pkt 1 z poleceniem nowelizacyjnym w brzmieniu: „w art. 28.”;
 - c) dodaje się pkt 2 i 3 w brzmieniu:
 - „2) w art. 39:
 - a) w § 1 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:
„2a) obniżenie uposażenia zasadniczego sędziego o 5%–20% na okres od sześciu miesięcy do dwóch lat;”;
 - b) § 3 otrzymuje brzmienie:
„§ 3. Sędzia, któremu wymierzono karę określoną w § 1 pkt 2a–4, nie może być wyznaczony przez okres pięciu lat na wyższe sędziowskie stanowisko służbowe, a także nie może być w tym czasie członkiem kolegium sądu wojskowego, orzekać w sądzie dyscyplinarnym ani objąć w sądzie funkcji prezesa sądu, wiceprezesa sądu lub kierownika wydziału zamiejscowego sądu.”;
- 3) w art. 70 w § 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:
„Do sądów wojskowych, asystentów sędziów oraz ławników stosuje się odpowiednio przepisy art. 4, art. 5, art. 8, art. 22b § 2, art. 37 § 8, art. 37e § 1 i 3, art. 40, art. 41a–41d, art. 42, art. 44–52, art. 53 § 1–3, art. 54, art. 56, art. 57 § 1 i 7 zdanie pierwsze i drugie, art. 58 § 1, 3–4a i 5–6, art. 60, art. 65, art. 66, art. 69

§ 1-2a, art. 70, art. 71, art. 73-75, art. 77 § 2-2b, 3a, 4 i 6-7, art. 78 § 1-4, art. 78a § 1-3 i 6, art. 79, art. 80 § 2d-2h i 4, art. 82a, art. 83, art. 84 § 3, art. 85, art. 86, art. 89, art. 90, art. 91 § 1, 1c-2, 6, 7 i 9-12, art. 91a, art. 92, art. 93, art. 94 § 1, 3 i 4, art. 95, art. 98 § 1 i 2, art. 99, art. 100 § 1-4, art. 101 § 2-4, art. 102, art. 104-106d, art. 106f, art. 106g, art. 108, art. 111, art. 114 § 5-7, art. 115-118, art. 120-122, art. 125-128, art. 130, art. 131, art. 133, art. 133a, art. 147 § 3, art. 156, art. 159 § 1 pkt 5 i 6, art. 167, art. 169, art. 170 § 3 i art. 171-174 ustawy, o której mowa w art. 32a § 1, oraz przepisy wydane na podstawie art. 41 § 2, art. 41e, art. 57 § 9, art. 58 § 7, art. 78 § 5, art. 78a § 7, art. 91 § 8, art. 106e i art. 148 § 3 tej ustawy, z tym że:”.”;

- 2) w art. 10 w pkt 1, w ust. 1 po wyrazach „na wniosek prokuratora” dodaje się wyrazy „złożony przed wydaniem wyroku”;
- 3) w art. 10 skreśla się pkt 2;
- 4) w art. 12 wyrazy „przepisy o przedawnieniu” zastępuje się wyrazami „przepisy ustawy zmienianej w art. 1 o przedawnieniu dyscyplinarnym.”.

MARSZAŁEK SENATU

Stanisław KARCZEWSKI

UZASADNIENIE

Na posiedzeniu w dniu 15 listopada 2016 r. Senat uchwalił ustawę o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw i uchwalił do niej cztery poprawki.

W **poprawce nr 1** Senat uznał za konieczne ujednoczenie sytuacji prawnej sędziów sądów wojskowych i sądów powszechnych w zakresie zmian wprowadzanych do postępowania dyscyplinarnego.

W ustawie – Prawo o ustroju sądów powszechnych wprowadzona została nowa kara polegająca na obniżeniu wynagrodzenia zasadniczego sędziego od 5 do 20 % na okres od sześciu miesięcy do dwóch lat, dodatkowo w nowym art. 133a określono zasady łączenia kar oraz orzekania wobec sędziów sądów powszechnych kary łącznej w postępowaniu dyscyplinarnym.

Zasady postępowania dyscyplinarnego dotyczące sędziów sądów wojskowych reguluje właściwa im, odrębna ustawa – Prawo o ustroju sądów wojskowych.

Część zagadnień uregulowana jest samodzielnie w tej ustawie, a w części ustawa (w art. 70 w § 1) nakazuje odpowiednie stosowanie przepisów ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych. W art. 70 § 1 Prawa o ustroju sądów wojskowych nie wskazano na art. 109 ani art. 133a jako te, które należy stosować odpowiednio do sędziów sądów wojskowych.

W przypadku art. 109 jest to zabieg prawidłowy, gdyż ustawa – Prawo o ustroju sądów wojskowych zawiera uregulowanie odrębne – przepis art. 39, który określa katalog kar dyscyplinarnych. Wprawdzie stanowi on wierne odwzorowanie treści przepisu art. 109 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, jednak faktycznie ustanawia on pewne odmienności, np. w zakresie braku surowych konsekwencji orzeczenia kary nagany.

Również wprowadzony ustawą w stosunku do sędziów sądów powszechnych zakaz objęcia funkcji prezesa, wiceprezesa lub kierownika ośrodka zamiejscowego sądu nie rozciąga się automatycznie na sędziów sądów wojskowych.

Senat stwierdzając potrzebę istnienia równego statusu sędziów obu rodzajów sądów, z zachowaniem odrębności związanych z wiążącym sędziów sądów wojskowych stosunkiem

służbowym oraz uznając, że nie ma podstaw dla odmiennego potraktowania sędziów sądów powszechnych i sędziów sądów wojskowych wprowadził odpowiednie zmiany do art. 39 § 1 oraz do art. 70 § 1 ustawy – Prawo o ustroju sądów wojskowych, które ujednoczą zasady odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów.

Wprowadzając **poprawkę nr 2** Senat miał na celu doprecyzowanie na etapie postępowania jurysdykcyjnego czasu, w którym możliwe będzie wniesienie przez prokuratora wniosku o przekazanie mu sprawy w celu uzupełnienia śledztwa lub dochodzenia.

Poprawka nr 3 jest najważniejszą zmianą zaproponowaną przez Senat. Jej meritum stanowi usunięcie ust. 1a dodanego do art. 5 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty oraz ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta. Przepis ten przewiduje na etapie postępowania odwoławczego zwrot sprawy prokuratorowi w celu usunięcia braków postępowania przygotowawczego.

Jak zauważył Senat, na etapie postępowania jurysdykcyjnego to sąd, a nie prokurator, pełni funkcję *dominus litis*, czyli sprawuje kierownictwo nad postępowaniem. Przejawem tej pozycji jest swoboda wydawania przez sąd decyzji procesowych.

Tymczasem w omawianym przepisie sąd odwoławczy związany jest wnioskiem prokuratora i musi wyrok sądu pierwszej instancji uchylić, choć nie zachodzą przesłanki określone przepisami art. 439 § 1, art. 454, ani nie ma konieczności przeprowadzenia na nowo przewodu w całości. Od tego orzeczenia nie przysługuje środek odwoławczy.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i podstawowych wolności oraz z art. 45 ust. 1 Konstytucji każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, bezstronny i niezawisły sąd.

Omawiany przepis nakazując cofnięcie sprawy do etapu postępowania przygotowawczego, czyli do początku, wpłynie niewątpliwie na wydłużenie całego postępowania przyczyniając się do jego nadmiernej przewlekłości, a tym samym do naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki.

Senat uznał, że przepis nie spełnia również standardu wyższej staranności jaki winien być stosowany wobec osób tymczasowo aresztowanych, dla których terminowość działania organów procesowych ma wymiar szczególny.

Poprawka nr 4 wprowadza zmiany o charakterze redakcyjnym.